

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAS

2025 m. kovo 20 d. Nr. 3R-283 (2.13-1 E)

Vilnius

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) 2024-05-08 gavo [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – Pareiškėja) 2024-05-08 skundą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-3156 (2.13.Mr)) (toliau – skundas) dėl SOS vaikų kaimų Lietuvoje draugijai (toliau – skundžiamas asmuo) priklausančio krizių centro „Viena stotelė“ (toliau – Centras) veiksmų vykdant vaizdo stebėjimą.

Pareiškėja nurodė, kad skundžiamas asmuo Centro patalpose be Pareiškėjos sutikimo ir įspėjimo filmavo ją ir jos mažametę dukrą gyvenamosiose patalpose. Filmavimas buvo vykdomas gaminant maistą, valgant, besitvarkant, einant praustis, skaitant ir bendraujant ryšio priemonėmis.

Skunde, kaip skundo dalyką, Pareiškėja nurodė neteisėtą jos ir jos dukros duomenų tvarkymą bei pažymėjo šių Pareiškėjos, kaip duomenų subjekto, teisių pažeidimus: teisės gauti informaciją apie duomenų tvarkymą¹, teisės į duomenų perkeliamumą² ir teisės nesutikti su duomenų tvarkymu³.

Skundo 5.1.1 papunktyje Pareiškėja nurodė, kad į Centro vadovą dėl vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumo kreipėsi žodžiu, tačiau atsakymo negavo.

Skundo 8.1 papunktyje nurodyta, kad Pareiškėjos vaikas Centro patalpose buvo apgyvendintas nuo [DUOMENYS NESKELBTINI]; apie ten vykdomą vaizdo stebėjimą Pareiškėja sužinojo 2024-03-09, patekusi į Centro patalpas ir pastebėjusi viduje sumontuotas vaizdo stebėjimo kameras - bendro naudojimo koridoriuose, virš tualetų durų, virš valgomojo stalo ir kt. Pareiškėja pabrėžia, kad apie Centro patalpose vykdomą vaizdo stebėjimą jokiais būdais nebuvo informuota.

Prie skundo Pareiškėja pridėjo keturias nuotraukas, kuriose užfiksuotos vaizdo stebėjimo kameros.

Inspekcija, pagal savo kompetenciją išnagrinėjusi Pareiškėjos skundą,

n u s t a t ė:

Inspekcija 2024-08-01 gavo skundžiamo asmens atsakymą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-5022 (2.13.Mr)) (toliau – Atsakymas).

Skundžiamas asmuo patvirtino, jog Centro pastate yra atliekamas vaizdo stebėjimas bendrose patalpose ir nurodė, kad vaizdo stebėjimas yra vykdomas nuo Centro atidarymo pradžios, t. y. 2023-09-15. Skundžiamas asmuo detalizavo, kad vaizdo stebėjimas Centro pastate, atliekamas trimis vaizdo stebėjimo kameromis:

- į pirmosios kameros vaizdo lauką patenka dalis virtuvės, dalis laiptinės, taip pat dalis koridoriaus, tai yra erdvės, kurios yra bendro naudojimo, jomis naudojasi visi Centro gyventojai;
- į antrosios kameros vaizdo lauką patenka virtuvė, t. y. bendro naudojimo patalpos;
- į trečiosios kameros vaizdo lauką patenka laiptinė, įėjimo iš lauko durys bei koridorius.

Prie Atsakymo yra pridėtos nurodytomis kameromis padarytų vaizdo įrašų nuotraukos.

¹ Skunde pateiktas komentaras „Organizacija neturi teisės rinkti, kaupti ir naudotis informacija bei ją platinti apie mane bei mano mažametę dukrą be mano sutikimo“

² Skunde pateiktas komentaras „Organizacija neturi teisės rinkti, kaupti ir naudotis informacija bei platinti apie mane, suaugusį asmenį bei mano mažametę dukrą be mano sutikimo, bei įspėjimo, t. y. filmuoti“

³ Skunde pateiktas komentaras „Nesutinku jog organizacija rinkty, kaupty, naudoty bei disponuoty ir platinty bet kokia asmenine informacija apie mane, <...> ir mano mažametę dukrą <...> be mano sutikimo“

Skundžiamas asmuo paaiškino, kad Centras vykdo vaizdo stebėjimą, siekdamas apsaugoti duomenų subjektų, patenkančių į stebėjimo lauką, saugumą, šių asmenų ir Centro turtą, rinkti įrodymus apie pažeidimus, apginti savo teises. Vaizdo stebėjimas vykdomas šių asmenų ir Centro teisėto intereso pagrindu, t. y. remiantys BDAR⁴ 6 straipsnio 1 dalies f punktu. Duomenys tvarkomi tik aukščiau nurodytais tikslais. Šiems tikslams pasiekti naudojamos ir kitos papildomos priemonės, pavyzdžiui, Centras turi budintį darbuotoją, kuris Centre dirba visą parą, taip pat paslaugų gavėjai yra nuolat raginami rakinti savo kambario duris.

Skundžiamas asmuo nurodė, kad nurodytos papildomos apsaugos priemonės nėra pakankamai efektyvios, siekiant aukščiau nurodytų tikslų, kadangi paslaugos gavėjai, dėl žmogiškojo faktoriaus, patys gali pamiršti užsirakinti savo kambario duris, o budintis darbuotojas, esantis vienoje Centro patalpoje, gali neužfiksuoti pažeidimo, vykstančio kitoje Centro patalpoje ir pan. Duomenų subjektai, patenkantys į Centro vaizdo kamerų stebėjimo lauką, gali būti Centro darbuotojai, Centro paslaugų gavėjai bei jų vaikai ir / ar svečiai, kiti asmenys susiję su Centro veikla ar besilankantys Centro patalpose.

Skundžiamas asmuo paaiškino, kad Centras atlieka socialinių paslaugų teikimo - krizių centro funkcijas – ir atkreipė dėmesį, jog asmens duomenų tvarkymo tikslų efektyvus siekimas šiuo atveju Centro atžvilgiu yra ypatingai svarbus. Krizių centro veiklos organizavimo rekomendacijų⁵ (toliau – Rekomendacijos) 17.5 papunktyje nurodyta, kad vadovaujantis Socialinių paslaugų katalogu, krizių centre organizuojamos ir (ar) teikiamos bendrosios ir (ar) specialiosios socialinės paslaugos, skirtos krizinei situacijai įveikti, atsižvelgiant į individualius paslaugų gavėjų poreikius, viena jų - apsaugos organizavimas. Rekomendacijų 46 punkte įtvirtinta, kad ypač daug dėmesio skiriama priemonėms, padedančioms užtikrinti negalią turinčių asmenų, nepilnamečių individualius poreikius, įskaitant ir apsaugą nuo visų formų smurto.

Skundžiamas asmuo nurodė, kad atsižvelgiant į aukščiau paminėtas aplinkybes ir Rekomendacijas, nuspręsta, kad efektyviausias būdas užtikrinti apsaugą Centro patalpose bei teritorijoje yra vaizdo stebėjimas. Skundžiamas asmuo pabrėžė, kad kiekvienas paslaugos gavėjas, pasirašantis sutartį su Centru, kartu pasirašo ir Centro Vidaus tvarkos taisyklės ir įsipareigoja ją laikytis, todėl vaizdo stebėjimo kameros padeda fiksuoti ir Vidaus taisyklių pažeidimus, taip pat galimus vaiko teisių pažeidimo atvejus. Vaizdo stebėjimas yra labai svarbus reaguojant į pažeidimus ir valdant juos.

Skundžiamas asmuo pažymėjo, kad stebimoje Centro teritorijoje yra užfiksuota įvairaus pobūdžio incidentų, pvz., 2024-01-25 ir 2024-02-15 yra užfiksuoti incidentai tarp Centro darbuotojų ir kaimynų (šiuos incidentus užfiksavo Centro lauko vaizdo stebėjimo kamera), dėl kurių buvo kreiptasi į policiją. Centro patalpose buvo užfiksuotas galimai neteisėtas daiktų paėmimas, kai vienas iš Centro paslaugų gavėjo vaikų paėmė svetimą telefoną. Kadangi Centro virtuvė yra bendro naudojimo, nuolatos dingsta maistas. 2024 m. vasario mėn. vaizdo stebėjimo kameros fiksavo pašalinio asmens patekimą į Centro patalpas, atitinkamai paslaugų gavėjams papildomai priminta visada laikyti užrakintas savo kambario duris.

Skundžiamas asmuo paaiškino, kad vykdant vaizdo stebėjimą yra daromi vaizdo įrašai, taip pat stebimas vaizdas realiu laiku. Vaizdo įrašai yra retransliuojami į atsakingų Centro darbuotojų mobiliuosius telefonus. Vaizdo įrašai yra saugomi 18 dienų. Pasibaigus vaizdo įrašų saugojimo laikui, vaizdo įrašai išsitrina automatiškai. Su įrašuose užfiksuotais asmens duomenimis turi teisę susipažinti atsakingi Centro darbuotojai (Centro vadovė ir budintys darbuotojai) bei kiti skundžiamo asmens darbuotojai, kai tai yra būtina jų darbo funkcijoms vykdyti. Siekdamas užtikrinti vaizdo duomenų saugumą, Centras įgyvendina įvairias vaizdo duomenų saugumo organizacines ir technines priemones. Vykdomas vaizdo stebėjimas nevaldomas nuotoliniu būdu. Vaizdo stebėjimo kameros veikia nuolat.

⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR)

⁵ Krizių centro veiklos organizavimo rekomendacijos, patvirtintos 2022-02-05 Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu A1-333

Skundžiamas asmuo mano, jog Pareiškėjos teisė būti informuota buvo įgyvendinta, kadangi tiek Centro išorėje, tiek viduje yra pritvirtinti įspėjamieji ženklai dėl vaizdo stebėjimo. Įspėjamieji ženklai paruošti pagal Inspekcijos 2018-07-23 paskelbtą atsakymą į dažnai užduodamą klausimą „Kaip duomenų valdytojui informuoti apie vykdomą vaizdo stebėjimą informacinėje lentelėje?“ Be to, Centro Vidaus tvarkos taisyklių Baigiamosiose nuostatose (41 punkte) nurodyta: „*Bendro naudojimo patalpos ir Patalpų teritorija stebima vaizdo kameromis.*“ Su Centro Vidaus tvarkos taisyklėmis Pareiškėja buvo supažindinta pasirašytinai. Skundžiamas asmuo pažymėjo, kad informacija apie vaizdo duomenų tvarkymą yra viešai prieinama ir ją galima rasti Skundžiamo asmens interneto svetainėje skelbiamoje Privatumo politikoje.

Skundžiamas asmuo nurodė, kad nesutinka su skunde Pareiškėjos nurodyta aplinkybe, kad Centro vadovė neatsakė į žodinį Pareiškėjos klausimą, susijusį su vaizdo stebėjimu. Skundžiamas asmuo teigia, kad Centro vadovė nurodė kitas šio įvykio aplinkybes, kad Pareiškėjos žodinio nepasitenkinimo Centro sąlygomis ir veikla metu, Pareiškėja teiravosi dėl vaizdo stebėjimo teisėtumo. Centro vadovė Pareiškėjai nurodė, kad šiuo klausimus reikia kreiptis įspėjamajame ženkle nurodytu el. paštu, kur galima gauti detalią informaciją šiuo klausimu, tačiau Pareiškėja to nepadarė.

Skundžiamas asmuo taip pat neigia Pareiškėjos skunde nurodomą aplinkybę, kad su skundžiamu asmeniu sudarytose sutartyse, vidaus taisyklėse ir kituose dokumentuose nėra informacijos apie pastato viduje esančias kameras, kadangi Centro patalpose yra priklijuoti įspėjamieji ženklai, taip pat informacija apie bendro naudojimo Patalpų ir teritorijos stebėjimą yra nurodyta Vidaus tvarkos taisyklėse. Skundžiamas asmuo pabrėžia, kad absoliutaus privatumo reikalaujančiose zonose – tualetuose ir dušuose - vaizdo kamerų nėra.

Skundžiamas asmuo prie Atsakymo, be kita ko, pridėjo: Pareiškėjos pasirašytas Vidaus tvarkos taisyklės⁶; Informacinį pranešimą dėl vaizdo stebėjimo (patalpų viduje)⁷ (toliau – Informacinis pranešimas); visų trijų vaizdo stebėjimo kamerų fiksuojamų vaizdų nuotraukas. Inspekcijos prašymu, skundžiamas asmuo 2025-03-17 el. paštu (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1687 (2.13 Mr)) pateikė 2023-07-28 Poveikio duomenų apsaugai vertinimo išvadą (toliau – Išvada).

BDAR nenustato atskirų nuostatų, skirtų vaizdo stebėjimo reguliavimui, todėl vykdomas vaizdo stebėjimas turi atitikti bendras BDAR nuostatas. Tai reiškia, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi tik laikantis su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų, įtvirtintų BDAR 5 straipsnyje, ir kai toks asmens duomenų tvarkymas gali būti pagrįstas bent viena teisėta asmens duomenų tvarkymo sąlyga, numatyta BDAR 6 straipsnyje.

Pagal BDAR 5 straipsnio 1 dalies a ir c punktus asmens duomenys turi būti: (a) duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas); (c) adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas). BDAR 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi BDAR 5 straipsnio 1 dalies, ir turi sugebėti įrodyti, kad jos laikomasi (atskaitomybės principas).

1. Dėl Centro patalpose vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumo ir apimties

Skundžiamas asmuo vaizdo stebėjimo vykdymą Centro patalpose grindžia teisėtu interesu (BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktas) ir nurodo, kad vaizdo stebėjimas vykdomas siekiant apsaugoti duomenų subjektų, patenkančių į stebėjimo lauką, saugumą, šių asmenų ir Centro turtą, rinkti įrodymus apie pažeidimus, apginti savo teises.

Kaip reglamentuota BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte, duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni, ypač kai duomenų subjektas yra vaikas.

⁶ Skundžiamas asmuo nurodo, kad jos pasirašytos 2024-03-09

⁷ Kuriam nurodytas skundžiamo asmens pavadinimas, juridinio asmens kodas, buveinės adresas, vaizdo stebėjimo tikslas (asmenų ir turto apsauga, įrodymų apie pažeidimus rinkimas, teisių gynimas) ir kontaktinis el. pašto adresas

29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės 2014-04-09 nuomonės Nr. 06/2014 dėl duomenų valdytojo teisėtų interesų sampratos pagal Direktyvos 95/46/EB (toliau – Nuomonė) 7 III skyriaus 3 dalyje numatyta, kad „pagal 7 straipsnio f punktą (savo esme atitinkantį BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktą) reikia taikyti pusiausvyros kriterijų – teisėtus duomenų valdytojo (arba trečiųjų šalių) interesus reikia palyginti su duomenų subjekto interesais arba jo pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis. Taikant šį pusiausvyros kriterijų gautas rezultatas iš esmės lemia, ar 7 straipsnio f punktu galima remtis kaip duomenų tvarkymo teisiniu pagrindu.“

Darbo grupė Nuomonėje nurodė veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti taikant pusiausvyros kriterijų, t. y. a) duomenų valdytojo teisėtų interesų vertinimas; b) poveikis duomenų subjektams; c) preliminarieji nustatyti pusiausvyra; d) papildomos apsaugos priemonės, duomenų valdytojo taikomos siekiant išvengti bet kokio netinkamo poveikio duomenų subjektams.

Atkreiptinas dėmesys, kad Nuomonėje pažymėta, jog vertinant pusiausvyrą, lemiamas kriterijus yra duomenų tvarkymo poveikis duomenų subjekto interesams arba pagrindinėms teisėms ir laisvėms. Nuomonėje pabrėžiama, kad vertinant duomenų tvarkymo poveikį reikėtų atsižvelgti ir į teigiamą poveikį, ir į neigiamus padarinius. Tai galėtų būti, pavyzdžiui, galimi būsiami trečiųjų šalių sprendimai arba veiksmai, atvejai, kai asmenys dėl jų duomenų tvarkymo gali patirti socialinę atskirtį ar diskriminaciją, garbės ir orumo įžeidimai arba tokios situacijos, kai kyla grėsmė duomenų subjekto geram vardui, derybinei galiai ar savarankiškumui. Kartu su neigiamais padariniais, kuriuos galima konkrečiai numatyti, reikia atsižvelgti ir į emocinį poveikį (kaip antai susierzinimą, baimę ir kančias), kurį gali patirti duomenų subjektas, netekęs gebėjimo kontroliuoti savo asmeninę informaciją arba supratęs, kad ji buvo arba galėjo būti netinkamai panaudota ar pažeistas jos saugumas, pavyzdžiui, paviešinus ją internete.

Europos duomenų apsaugos valdybos 2020-01-29 Gairėse 3/2019 dėl asmens duomenų tvarkymo naudojant vaizdo prietaisus (toliau – Gairės dėl vaizdo stebėjimo) nurodoma, kad prieš sumontuodamas stebėjimo vaizdo kameromis sistemą duomenų valdytojas visada turėtų kritiškai įvertinti, ar ši priemonė, pirma, yra tinkama norint pasiekti norimą tikslą, ir, antra, ar ji yra būtina nustatytiems tikslams pasiekti. Stebėjimo vaizdo kameromis priemonės turėtų būti pasirenkamos tik tuo atveju, jeigu duomenų tvarkymo tikslo pagrįstai nebūtų galima pasiekti kitomis priemonėmis, kuriomis mažiau apribojamos duomenų subjekto pagrindinės teisės ir laisvės. Gairėse dėl vaizdo stebėjimo nurodoma, kad teisėtas interesas turi būti realus ir aktualus (t. y. tai negali būti fiktyvus arba hipotetinis interesas).

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) viename iš sprendimų⁸ pasisakė, kad su duomenų tvarkymo būtinumu susijusi sąlyga turi būti nagrinėjama kartu su vadinamuoju „duomenų kiekio mažinimo“ principu, įtvirtintu Direktyvos 95/46 6 straipsnio 1 dalies c punkte ir BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte, pagal kurį asmens duomenys turi būti adekvatūs, susiję ir savo apimtimi neviršijantys tikslų, kuriais jie tvarkomi. Kitame sprendime⁹ ESTT nurodė, kad siekiant įvertinti asmens duomenų tvarkymo proporcingumą, reikia nustatyti šio tvarkymo nulemtą pagrindinių teisių į privataus gyvenimo gerbimą bei suvaržymo stiprumą ir patikrinti, ar šiuo tvarkymu siekiamo bendrojo intereso tikslo svarba atitinka šį stiprumą. Siekiant įvertinti šio suvaržymo stiprumą, be kita ko, reikia atsižvelgti į nagrinėjamų asmens duomenų pobūdį, ypač į galimą šių duomenų jautrumą, taip pat į tokių duomenų tvarkymo pobūdį ir konkrečią tvarką, ypač į tai, kiek asmenų turi prieigą prie tokių duomenų, ir prieigos prie jų tvarką¹⁰.

Pareiškėja skunde nenurodo vaizdo stebėjimo kamerų, įrengtų Centro patalpose skaičiaus, tačiau teigia, kad vaizdo stebėjimas vykdomas bendro naudojimo koridoriuose, virš tualetų durų, virš valgomojo stalo ir kt.; taip pat, kad filmavimas buvo vykdomas jai gaminant maistą, valgant, besitvarkant, einant praustis, skaitant ir bendraujant ryšio priemonėmis.

⁸ Žr. 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimo C-708/18, EU:C:2019:1064, 48 punktą

⁹ Žr. 2022 m. rugpjūčio 1 d. sprendimo C-184/20, EU: C:2022:601, 98 punktą

¹⁰ Žr. 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimo C-708/18, EU:C:2019:1064, 57 punktą

Skundžiamas asmuo patvirtina, kad Centro patalpose vykdo vaizdo stebėjimą ir nurodo, kad Centro patalpose yra sumontuotos trys vaizdo stebėjimo kameros, į kurių vaizdo stebėjimo lauką patenka bendro naudojimo erdvės: virtuvė, laiptinės, koridorius, įėjimo iš lauko durys.

Išvadoje akcentuojama, kad Centras atlieka socialinių paslaugų teikimo - krizių centro - funkcijas; Centro veiklos pobūdis lemia tai, kad krizių centrų paslaugų gavėjams teikiama intensyvi socialinė priežiūra, todėl tai gali būti veiksnys, lemiantis, kad duomenų subjektai gali tikėtis tokio jų asmens duomenų tvarkymo.

Skundžiamo asmens Atsakyme ir Išvadoje nurodyta, kad vaizdo stebėjimas išvardintose vietose vykdomas siekiant apsaugoti duomenų subjektų, patenkančių į stebėjimo lauką, saugumą, šių asmenų ir Centro turtą, rinkti įrodymus apie pažeidimus, apginti savo teises. Išvadoje, be kita ko, nurodyta, kad vaizdo stebėjimas Centro paslaugų gavėjams ir darbuotojams suteikia saugumo jausmą, tokiu būdu paslaugų gavėjams suteikiama saugi aplinka, o kartu ir jų vaikams, apsaugomas ir paslaugų gavėjų bei darbuotojų turtas, fiksuojami pažeidimai. Taip pat nurodyta, kad vaizdo stebėjimas yra prevencinė priemonė, t. y. žinodami, kad yra stebimi, asmenys gali būti mažiau linkę į netinkamą elgesį; asmenys, kurie žino, kad yra stebimi, gali jaustis saugiau, o tai gali padidinti pasitikėjimą Centru.

Skundžiamas asmuo Atsakyme ir Išvadoje nurodo keletą ir kitų priemonių, kurių ėmėsi nurodytiems tikslams pasiekti, kurios nebuvo efektyvios: visą parą budintis darbuotojas bei rakinami kambariai, ir nurodo keletą jau minėtų vaizdo kameromis užfiksuotų incidentų.

Pastebėtina, kad nei Atsakyme, nei Išvadoje atskirai neįrodinėjamas kiekvienos vaizdo kameros (stebėjimo vietos) fiksuojamo lauko (vaizdo duomenų apimtys) būtinumas ir proporcingumas nustatytiems tikslams pasiekti, nors tokia dalis (Būtinumo ir proporcingumo vertinimas) Išvadoje yra, tačiau joje pateikiama tik bendro pobūdžio informacija, nors Inspekcijos vertinimu visose trijose nuotraukose pateikiami vaizdai turėtų skirtingą poveikį duomenų subjektų teisėms ir laisvėms. Šioje vietoje svarbu paminėti, kad skundžiamo asmens pateiktoje antroje nuotraukoje yra užfiksuota virtuvė, kurioje iš viršaus stambiu planu yra užfiksuotas valgomasis stalas, antrame plane yra matomas šaldytuvas bei maisto gaminimo erdvė.

Vertindama skunde bei skundžiamo asmens pateiktą informaciją, Inspekcija atsižvelgia į Centro paskirtį – krizių valdymo centras, ir sprendžia, kad tokiose patalpose saugumo tikslais gali būti teisėtai vykdomas vaizdo stebėjimas ir šiuo atveju gali būti remiamasi tiek skundžiamo asmens teisėtais interesais, tiek ir Centro paslaugų gavėjų interesais, siekiant užtikrinti abiejų šalių saugumą, taip pat ir turto apsaugą. Nepaisant nurodytos išvados, yra ypač svarbu vertinant duomenų valdytojo ir duomenų subjektų interesus, įvertinti jų proporcingumą, t. y. kieno interesai kiekvienu atveju – konkrečiu tikslu stebint kiekvieną patalpų dalį – yra viršesni. Pagal pateiktą teisinį reglamentavimą bei Nuomonėje, Gairėse ir ESTT praktikoje pateiktus paaiškinimus, darytina išvada, kad proporcingumui įvertinti yra ypač svarbi vaizdo stebėjimo apimtis, t. y. kas patenka į vaizdo stebėjimo lauką - duomenų kiekio mažinimo principo taikymas.

Vertindama skundžiamo asmens pateiktose nuotraukose¹¹ užfiksuotus vaizdus, Inspekcija daro išvadą, kad Centro laiptinių, bendro naudojimo koridorių, įėjimo į Centro patalpas durų stebėjimas, yra teisėtas ir atitinka būtinumo ir proporcingumo kriterijus siekiant skundžiamo asmens nurodytų tikslų, t. y. atitinka BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte nustatytą teisėto intereso sąlygą. Atitinkamai ir BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą teisėtumo principą.

Nepaisant aukščiau pateikto vertinimo, vertindama antroje skundžiamo asmens pateiktoje nuotraukoje užfiksuotą virtuvės vaizdą, kuris apima ne tik maisto ruošimo erdvės, bet ir valgomojo stalo vaizdą stambiu planu iš viršaus, Inspekcija daro išvadą, kad šiuo atveju vaizdo stebėjimo apimtis neatitinka būtinumo ir proporcingumo kriterijų. Inspekcija sprendžia, kad nei valgymo ruošimo, nei valgymo erdvių stebėjimas stambiu planu negali būti siejamas nei su būtinumu, kad būtų pasiekti Centro nustatyti tikslai, nei su proporcingumu tarp Centro ir jo paslaugų gavėjų interesų. Inspekcija sprendžia, kad tiek valgio gaminimo, tiek ir valgymo procesai yra pakankamai privatūs, todėl šiuo atveju detalus šių veiksmų filmavimas gali pažeisti Centro paslaugų gavėjų, įskaitant vaikų, interesus bei pagrindines teises ir laisves, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą. Atitinkamai

¹¹ Pirmoje ir trečioje

Inspekcija sprendžia, kad virtuvės erdvių filmavimas stambiu planu neatitinka BDAR 5 straipsnio 1 dalies c punkte nustatyto duomenų kiekio mažinimo principo, todėl skundas šioje dalyje pripažintinas pagrįstu.

2. Dėl Pareiškėjos teisės gauti informaciją apie duomenų tvarkymą

BDAR 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad duomenų valdytojas imasi tinkamų priemonių, kad visą BDAR 13 ir 14 straipsniuose nurodytą informaciją ir visus pranešimus pagal BDAR 15–22 ir 34 straipsnius, susijusius su duomenų tvarkymu, duomenų subjektui pateiktų glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, aiškia ir paprasta kalba, ypač jei informacija yra konkrečiai skirta vaikui. Informacija pateikiama raštu arba kitomis priemonėmis, įskaitant, prireikus, elektronine forma. Duomenų subjekto prašymu informacija gali būti suteikta žodžiu, jeigu duomenų subjekto tapatybė įrodoma kitomis priemonėmis.

Teisę gauti informaciją apie duomenų tvarkymą, kai asmens duomenys gaunami tiesiogiai iš duomenų subjekto reglamentuoja BDAR 13 straipsnis, kuriame nustatyta, kokią informaciją duomenų valdytojas turi suteikti duomenų subjektui. Pažymėtina, kad teisę gauti informaciją yra siejama su BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytu skaidrumo principo įgyvendinimu.

BDAR preambulės 39 punkte nustatyta, kad bet kuris asmens duomenų tvarkymas turėtų būti teisėtas ir sąžiningas. Taikant skaidrumo principą, fiziniams asmenims turėtų būti aišku, kaip su jais susiję asmens duomenys yra renkami, naudojami, su jais susipažįstama arba jie yra kitaip tvarkomi, taip pat kokiu mastu tie asmens duomenys yra ar bus tvarkomi. Pagal skaidrumo principą informacija ir pranešimai, susiję su tų asmens duomenų tvarkymu, turi būti lengvai prieinami ir suprantami, pateikiami aiškia ir paprasta kalba. Tas principas visų pirma susijęs su duomenų subjektų informavimu apie duomenų valdytojo tapatybę ir duomenų tvarkymo tikslus, taip pat su tolesniu informavimu, kad būtų užtikrintas sąžiningas ir skaidrus duomenų tvarkymas atitinkamų fizinių asmenų atžvilgiu, jų teise gauti patvirtinimą dėl su jais susijusių asmens duomenų tvarkymo ir teise tuos duomenis gauti. Fiziniai asmenys turėtų būti informuoti apie su asmens duomenų tvarkymu susijusius pavojus, taisykles, apsaugos priemones bei teises ir apie tai, kaip naudotis savo teisėmis tokio asmens duomenų tvarkymo srityje.

Gairių dėl vaizdo stebėjimo 111 punkte nustatyta, kad atsižvelgiant į informacijos kiekį, kurį reikalaujama pateikti duomenų subjektui, duomenų valdytojai gali taikyti kelių lygmenų metodą, jeigu jie, siekdami užtikrinti skaidrumą, nusprendžia naudoti metodų derinį; kalbant apie stebėjimą vaizdo kameromis, pažymėtina, kad svarbiausia informacija turėtų būti pateikiama pačiame įspėjamajame ženkle (pirmasis lygmuo), o kita privaloma informacija gali būti pateikiama naudojant kitas priemones (antrasis lygmuo).

29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupė 2017 m. lapkričio 29 d. patvirtintų Skaidrumo užtikrinimo pagal Reglamentą (ES) 2016/679 gairių (toliau – Skaidrumo gairės) 33 punkte nurodyta, kad BDAR „13 ir 14 straipsniuose nurodyta, kad duomenų valdytojas „duomenų subjektui pateikia visą šią informaciją“. Čia svarbiausias žodis yra „pateikia“. Tai reiškia, kad duomenų valdytojas privalo imtis aktyvių veiksmų, kad duomenų subjektui pateiktų aptariamą informaciją arba aktyviai nukreiptų duomenų subjektą į vietą, kurioje ta informacija yra (pvz., naudodamas tiesioginę nuorodą, greitojo atsako (QR) kodą ir t. t.). Duomenų subjektas šiuose straipsniuose nurodytos informacijos neturi aktyviai ieškoti tarp kitos informacijos, pvz., svetainės, taikomosios programos arba programėlės naudojimo nuostatose ir sąlygose.“

Pareiškėja skunde nurodė, kad apie Centre vykdomą vaizdo stebėjimą sužinojo tik po mėnesio, kai jos vaikas buvo apgyvendintas Centro patalpose. Pareiškėja pabrėžia, kad apie Centro patalpose vykdomą vaizdo stebėjimą jokiais būdais nebuvo informuota. Taip pat nurodė, kad į Centro vadovę dėl vykdomo vaizdo stebėjimo teisėtumo kreipėsi žodžiu, tačiau atsakymo negavo.

Skundžiamas asmuo nesutinka su Pareiškėjos teiginiais ir pateikia įrodymus¹², kad Centro išorėje ir viduje yra pritvirtinti įspėjamieji ženklai dėl vaizdo stebėjimo bei kad Pareiškėja yra pasirašiusi Vidaus tvarkos taisykles, kuriose nurodyta: „Bendro naudojimo patalpos ir Patalpų teritorija stebima vaizdo kameromis.“ Taip pat skundžiamas asmuo pažymėjo, kad informacija apie

¹² Informacinių pranešimų nuotraukas ir Pareiškėjos pasirašytas Vidaus tvarkos taisykles

vaizdo duomenų tvarkymą yra viešai prieinama ir ją galima rasti skundžiamo asmens Privatumo politikoje.

Pastebėtina, kad skundžiamas asmuo pateikė ir kitas, nei skunde nurodytos, aplinkybes dėl žodinio pokalbio su Centro vadove, teigdamas, kad Centro vadovė neatsisakė pateikti informacijos, o nurodė, kad šiuo klausimus reikia kreiptis Informaciniame pranešime nurodytu el. pašto adresu, kur galima gauti detalią informaciją apie vaizdo stebėjimo teisėtumą.

Vertinant skundžiamo asmens pateiktą informaciją, nustatyta, kad Informaciniuose pranešimuose yra nurodytas skundžiamo asmens pavadinimas, juridinio asmens kodas, buveinės adresas, vaizdo stebėjimo tikslas (asmenų ir turto apsauga, įrodymų apie pažeidimus rinkimas, teisių gynimas) ir kontaktinis el. pašto adresas. Vidaus tvarkos taisyklėse apsiribojama viena, jau nurodyta, fraze. Privatumo politikos 4.13 papunktyje - Asmenų ir turto apsauga, įrodymų apie pažeidimus rinkimas, teisių gynimas (vaizdo stebėjimas) – pateikiama ši informacija:

„Siekiant apsaugoti Duomenų subjektų ir kitų asmenų, patenkančių į stebėjimo lauką, saugumą, šių asmenų ir Įstaigos turtą, rinkti įrodymus apie pažeidimus, apginti savo teises, Įstaiga vykdo vaizdo stebėjimą tik tose teritorijose, kuriose yra įspėjimas, jog Įstaiga atlieka vaizdo stebėjimą. Vaizdo stebėjimas vykdomas šių asmenų ir Įstaigos teisėto intereso pagrindu. Vykdamas vaizdo stebėjimą Įstaiga tvarko šiuos asmens duomenis: atvaizdas, judėjimo trajektorija, asmenų turimi daiktai, data. Duomenys saugomi 18 dienų. Duomenys kitiems gavėjams neperduodami, išskyrus tuos atvejus, kai pastebimas viešosios tvarkos pažeidimas, turto pasisavinimas bei gadinimas – teisėsaugos institucijoms.“

Atsižvelgdama į skundžiamo asmens pateiktą informaciją - pridėtą Informacinio pranešimo nuotrauką, kurioje užfiksuotas popierinis, į plastikinę įmautę įdėtas 24 formato popierinis lapas, kuris lipnia juosta pritvirtintas ant durų vidinės pusės stiklo, bei į tai, kad vaizdo stebėjimas Centre vykdomas jau nuo 2023-09-15, Inspekcija negali spręsti, kada šis Informacinis pranešimas buvo pritvirtintas ir ar jis buvo skunde nurodytu laikotarpiu, t. y. 2024 m. vasario – balandžio mėn. Atitinkamai, Inspekcija šiuo metu jau negali nustatyti, ar Pareiškėja galėjo jį matyti prieš patekdama į Centro patalpas.

Nepaisant to, vertindama Informaciniame pranešime pateiktą informaciją, Inspekcija sprendžia, kad ji yra nepakankama, kad būtų pripažinta, kad skundžiamas asmuo savo veiksmais tinkamai įgyvendino BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą skaidrumo principą, kadangi Informaciniame pranešime pateikta tik BDAR 13 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose nurodyta informacija, o dėl kitos informacijos, nurodytos BDAR 13 straipsnio 1 dalies b, d, e ir f punktuose bei BDAR 13 straipsnio 2 dalyje, duomenų subjektai turėtų imtis aktyvių veiksmų – kreiptis Informaciniame pranešime nurodytu el. pašto adresu.

Vertindama kitus skundžiamo asmens nurodytus informavimo būdus – Vidaus tvarkos taisyklių 41 punkto nuostatą – Inspekcija daro išvadą, kad Pareiškėjos parašas ant Vidaus tvarkos taisyklių pripažintinas, kaip įrodymas, kad Pareiškėja buvo informuota apie tai, kad Centro bendro naudojimo patalpose vykdomas vaizdo stebėjimas. Nepaisant to, atsižvelgiant į nurodytos nuostatos turinį bei į tai, kad ši informacija pateikta viename iš dviejų Vidaus tvarkos taisyklių Baigiamųjų nuostatų punktų, Inspekcija negali daryti išvados, kad Pareiškėja gavo aiškią informaciją apie vaizdo stebėjimą ir jai nereikėjo jos ieškoti. Pažymėtina ir tai, kad skundžiamas asmuo nurodė, kad Pareiškėja su Vidaus tvarkos taisyklėmis buvo supažindinta 2024-03-09¹³, o atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos vaikas Centro patalpose buvo apgyvendintas mėnesiu anksčiau, o Pareiškėja yra savo vaiko įstatyminė atstovė, atitinkamai skundžiamas asmuo turėjo pareigą vaiko mamą (Pareiškėją) informuoti prieš vaikui patenkant į stebimas patalpas.

Vertinant Privatumo politikos 4.13 papunktyje nurodytą informaciją, pirmiausia pažymėtina, kad skundžiamas asmuo nepateikia jokių įrodymų, kad Pareiškėja būtų informuota apie Privatumo politikoje pateiktą informaciją. Pakartotinai pabrėžtina, kad informacija apie vaizdo stebėjimą duomenų subjektui turi būti pateikta, t. y. duomenų subjektas BDAR 13 straipsnyje nurodytos informacijos neturi aktyviai ieškoti tarp kitos informacijos.

¹³ Ši data nurodyta Atsakyme, nurodant trečio priedo – Vidaus tvarkymo taisyklių - pavadinimą

Kartu pažymėtina, kad nors Pareiškėjos ir skundžiamo asmens pateikta informacija apie žodinį informavimą skiriasi, nepaisant to, skundžiamas asmuo taip pat neneigia, kad Centro vadovė Pareiškėją dominančios informacijos apie vykdomą vaizdo stebėjimą nesuteikė, o patarė kreiptis Informaciniame pranešime nurodytu el. pašto adresu, nors toks kreipimosi būdas jau būtų pavėluotas, kad asmuo jau yra filmuojamas ir ne visuomet įmanomas, kai asmuo jau yra patekęs į vaizdo stebėjimo lauką ir neturi galimybės pasinaudoti el. priemonėmis, t. y. vėlgi imtis aktyvių veiksmų.

Šioje sprendimo dalyje nustatytos aplinkybės ir pateiktas teisinis reglamentavimas, Inspekcijai suteikia pagrindą konstatuoti, kad skundžiamas asmuo neįrodė, kad būtų laiku ir tinkamai Pareiškėjai suteikęs visą BDAR 13 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą informaciją apie Centro patalpose vykdomą vaizdo stebėjimą. Atitinkamai Inspekcija daro išvadą, kad skundžiamas asmuo pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą skaidumo principą, todėl Pareiškėjos skundas šioje dalyje pripažintinas pagrįstu.

3. Dėl teisės į duomenų perkeliamumą

Teisę į perkeliamumą reglamentuoja BDAR 20 straipsnis. Pagal BDAR 20 straipsnio 1 dalį, duomenų subjektas turi teisę gauti su juo susijusius asmens duomenis, kuriuos jis pateikė duomenų valdytojui susistemintu, įprastai naudojamu ir kompiuterio skaitomu formatu, ir turi teisę persiųsti tuos duomenis kitam duomenų valdytojui, o duomenų valdytojas, kuriam asmens duomenys buvo pateikti, turi nesudaryti tam kliūčių, kai tai atitinka nustatytas sąlygas.

Pareiškėja skundo 4.2 papunktyje komentuodama šios teisės pažeidimą nurodė: „*Organizacija neturi teisės rinkti, kaupti ir naudotis informacija bei platinti apie mane, suaugusį asmenį bei mano mažametę dukrą be mano sutikimo, bei įspėjimo, t. y. filmuoti*“.

Atsižvelgiant į BDAR 20 straipsnio 1 dalyje apibrėžtą teisę į duomenų perkeliamumą, kuri gali būti įgyvendinama tik kai duomenų tvarkymas grindžiamas sutikimu arba sutartimi, bei šiame sprendime jau nustatytą aplinkybę, kad Pareiškėjos ir jos vaiko asmens duomenys buvo tvarkomi teisėto intereso pagrindu pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punktą, Inspekcija sprendžia, kad Pareiškėjos skundas šioje dalyje atmestinas, kaip nepagrįstas.

4. Dėl teisės nesutikti su duomenų tvarkymu

BDAR 21 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad duomenų subjektas turi teisę dėl su jo konkrečiu atveju susijusių priežasčių bet kuriuo metu nesutikti, kad su juo susiję asmens duomenys būtų tvarkomi, kai toks duomenų tvarkymas vykdomas pagal BDAR 6 straipsnio 1 dalies e arba f punktus, įskaitant profiliavimą remiantis tomis nuostatomis. Duomenų valdytojas nebetvarko asmens duomenų, išskyrus atvejus, kai duomenų valdytojas įrodo, kad duomenys tvarkomi dėl įtikinamų teisėtų priežasčių, kurios yra viršesnės už duomenų subjekto interesus, teises ir laisves, arba siekiant pareikšti, vykdyti ar apginti teisinius reikalavimus.

Pareiškėja skundo 4.2 papunktyje komentuodama šios teisės pažeidimą nurodė: „*Nesutinku jog organizacija rinkty, kaupty, naudoty bei disponuoty ir platinty bet kokia asmenine informacija apie mane, <...> ir mano mažametę dukrą <...> be mano sutikimo*“ (kalba netaisyta).

Nagrinėjamu atveju Pareiškėja prie skundo nepridėjo jokių įrodymų, kad į skundžiamą asmenį kreipėsi dėl teisės nesutikti įgyvendinimo, taip pat neteigė, kad būtent dėl šios teisės įgyvendinimo į Centro vadovę kreipėsi žodžiu. Atitinkamai Inspekcija sprendžia, kad skundžiamam asmeniui nebuvo nei pareigos, nei pagrindo imtis veiksmų dėl teisės nesutikti įgyvendinimo Pareiškėjos atžvilgiu, todėl Pareiškėjos skundas šioje dalyje atmestinas kaip nepagrįstas.

ADTAI 31 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad kai skundas ar jo dalis pripažįstama pagrįsta, Inspekcija motyvuotai teikia duomenų valdytojui ir (ar) duomenų tvarkytojui nurodymus, rekomendacijas ir (ar) taiko kitas BDAR 58 straipsnio 2 dalyje, šio įstatymo 33 straipsnyje ir kituose įstatymuose, reglamentuojančiuose asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, nurodytas priemones.

Įvertinusi šio sprendimo 1 ir 2 dalyje nustatytus BDAR 5 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose įtvirtintų skaidrumo ir duomenų kiekio mažinimo principų pažeidimus, Inspekcija sprendžia, kad skundžiamam asmeniui pareikštinas papeikimas bei teiktinas nurodymas - užtikrinti (imtis

priemonių), kad vykdant vaizdo stebėjimą Centro patalpose būtų tinkamai įgyvendintas skaidrumo ir duomenų kiekio mažinimo principai.

Vadovaujantis ADTAĮ 31 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktais bei 2 dalimi ir BDAR 58 straipsnio 2 dalies b ir d punktais ir įvertinus tai, kas išdėstyta šiame sprendime, Inspekcija

n u s p r e n d ž i a:

1. Pareiškėjos skundą dalyse dėl Centro patalpose vykdomo vaizdo stebėjimo bei teisės gauti informaciją apie duomenų tvarkymą pripažinti pagrįstu.

2. Skundžiamam asmeniui pareikšti papeikimą už BDAR 5 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose nustatytą skaidrumo ir duomenų kiekio mažinimo principų pažeidimus.

3. Nurodyti skundžiamam asmeniui ne vėliau kaip **iki 2025-06-02** užtikrinti (imtis priemonių), kad vykdant vaizdo stebėjimą Centro patalpose būtų tinkamai įgyvendintas skaidrumo ir duomenų kiekio mažinimo principai.

4. Pareiškėjos skundą dalyse dėl teisės į duomenų perkeliamumą bei teisės nesutikti su duomenų tvarkymu atmesti kaip nepagrįstą.

5. Apie priimtą sprendimą informuoti Pareiškėją ir skundžiamą asmenį.

Šis sprendimas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui (adresas: Žygimantų g. 2, Vilnius).

Direktorė

Dijana Šinkūnienė